ਪਾਠ-2
ਇੰਟਰਨੈਟ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ

ਬਹੁਪਸੰਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਲਭ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ੳ) ਅਖਬਾਰ ਅ) ਇੰਟਰਨੈਂਟ ੲ) ਦੋਨੋ (ੳ) ਅਤੇ (ਅ) ਸ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ

2. ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੰਟਰਨੈਟ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ੳ) ਡਾਟਾ ਅ) ਸੂਚਨਾ ੲ) ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਵੈੱਬ ਸ) ਵੈੱਬ

3. ਇਹ ਖੋਜਾਂ ਉਪਯੋਗੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਟੈਕਸਟ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ।

ੳ) ਵਾਈਲਡਕਾਰਡ ਅ) ਆਪਰੇਟਰਜ਼ ੲ) ਇਮੇਜ ਸ) ਨਿਊਜ਼

4. ਇਹ ਇੱਕ ਫੋਟੋ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਐਪ ਹੈ।

ੳ) ਫੇਸਬੁੱਕ ਅ) ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ੲ) ਦੋਨੋ (ੳ) ਅਤੇ (ਅ) ਸ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ

5. ਇਹ ਗੂਗਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ੳ) bing.com ਅ) google.com ੲ) wikipedia.com ਸ) yahoo.com

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. _______ ਸਾਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈਟ ਤੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
2. _______ ਇੰਟਰਨੈਟ ਰਾਹੀਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।
3. _________ ਇੱਕ ਵੈੱਬ-ਅਧਾਰਤ ਉਪਕਰਣ ਹੈ ਜੋ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਵੈੱਬ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੱਭਣ ਦੇ ਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।
4. ਇੱਕ ਖੋਜ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ___________ ਵਿਚ ਲਿਖਣਾ, ਖੋਜ ਇੰਜਨ ਨੂੰ ਉਸ ਖ਼ਾਸ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।
5. ਇੱਕ ___________ਦੇ ਗਾਹਕ (Subscribtion) ਬਣੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੰਟਰਨੈਟ ਦਾ ਕੋਈ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉੱਤਰ: 1. ਵੈਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ 2. ਆਨ ਲਾਈਨ ਸ਼ਾਪਿੰਗ 3, ਸਰਚ ਇੰਜਣ 4. ਕੁਟੇਸ਼ਨ ਮਾਰਕ 5. ਇੰਟਰਨੈਟ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰ

ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰ:1 ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈਟ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ______ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉ: ਇੰਟਰਨੈਟ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰ (Internet Service Provider-ISP)

ਪ੍ਰ:2 HTTPS ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?

ਉ: ਹਾਇਪਰ ਟੈਕਸਟ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਓਵਰ ਸਿਕਿਓਰ ਸੋਕੇਟ ਲੇਅਰ (Hyper Text Transfer Protocol over Secure socket layer)

ਪ੍ਰ:3 ਸਿਰਫ ਨੌਕਰੀ ਲਭੱਣ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਟੂਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਉ: ਜਾਬ ਸਰਚ ਇੰਜਣਸ (Job Search Engines)

ਪ੍ਰ:4 ਇੱਕ ਵੈੱਬ ਪੇਜ਼ ਦੇ ਐਡਰੈੱਸ ਨੂੰ ਸੇਵ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ਉ: ਬੁੱਕਮਾਰਕ ਜਾਂ ਫੇਵਰੇਟਸਸ (Bookmark or Favorites)

ਪ੍ਰ:5 ਕਿਸੇ ਇੱਕ open content online encyclopedia ਦਾ ਨਾਮ ਦਸੋ।

ਉ: wikipedia.com

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰ:1 ਵੈੱਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

ਉ: ਇੱਕ ਵੈੱਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈਟ ਤੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੂਜ਼ਰ ਨੂੰ ਵੈੱਬ ਪੇਜਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ, ਉਹਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਯੂਜ਼ਰ ਵੈਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦਾ URL (ਯੂਨੀਫਾਰਮ ਰੀਸੋਰਸ ਲੋਕੇਟਰ) ਲਿਖ ਕੇ ਉਸ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈਟ ਐਕਸਪਲੋਰਰ, ਗੂਗਲ ਕਰੋਮ, ਫਾਇਰਫਾਕਸ, ਓਪੇਰਾ ਆਦਿ ਆਮ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੈਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ

ਪ੍ਰ:2 ਆਨਲਾਈਨ ਸਰਚ ਵਿੱਚ ਕੋਟੇਸ਼ਨ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਕੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ?

ਉ: ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਸਰਚ ਵਿਚ ਸਰਚ ਕਿਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੋਟੇਸ਼ਨ ਮਾਰਕਸ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਰਚ ਇੰਜਨ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਸ ਖ਼ਾਸ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂਸ਼ (Pharse) ਨੂੰ ਹੀ ਵੈਬ ਉਪਰ ਲੱਭੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਸ਼ਬਦਾ ਨੂੰ ਸਰਚ ਰਿਜ਼ਲਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਵੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ: ਜੇ ਅਸੀਂ movie director ਸ਼ਬਦ ਲਿਖ ਕੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਆਨਲਾਈਨ ਸਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਰਚ ਇੰਜਣ ਸਾਨੂੰ movie, director, movie director, ਜਾਂ film director ਆਦਿ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਦਿਖਾਵੇਗਾ। ਪਰੰਤੂ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੋਟੇਸ਼ਨ ਮਾਰਕਸ ਵਿਚ ਲਿਖ ਕੇ ("movie director") ਸਰਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਰਚ ਇੰਜਣ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਖਾਸ ਸ਼ਬਦ movie director ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਤੀਜੇ ਹੀ ਦਰਸ਼ਾਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰ:3 ਕੋਈ ਪੰਜ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੁੱਰਖਿਆ ਖਤਰਿਆਂ (Threats) ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

ਉ: ਇੰਟਰਨੈਟ ਸੁੱਰਖਿਆ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ:

1. ਹੈਕਰਸ (HACKERS) 2. ਵਾਇਰਸ (VIRUSES) 3. ਸਪਾਈਵੇਅਰ (SPYWARE)
4. ਵੱਮਜ਼ (WORMS) 5. ਫਿਸ਼ਿੰਗ (PHISHING) 6. ਸਪੇਮਿੰਗ (SPAMMING)

(Please Visit http://cspunjab.nirmancampus.co.in for more computer science contents)

ਪ੍ਰ:4 ਗੂਗਲ ਸਰਚ ਇੰਜਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਉ: ਗੂਗਲ ਸਰਚ ਇੰਜਨ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਸਰਚ ਇੰਜਨ ਹੈ। ਇਹ ਗੂਗਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਗੂਗਲ ਆਪਣੇ ਸਰਚ ਰਿਜ਼ਲਟਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਕਾਰਣ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਚ ਇੰਜਨ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਗੂਗਲ ਆਪਣੇ ਯੂਜ਼ਰਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸਹੀ ਨਤੀਜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਝਵਾਨ ਐਲਗੋਰਿਥਿਮ (sophisticated algorithm) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੂਗਲ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਲੈਰੀ ਪੇਜ (Larry Page) ਅਤੇ ਸੇਰਗੇਈ ਬ੍ਰਿਨ (Sergey Brin) ਹਨ।

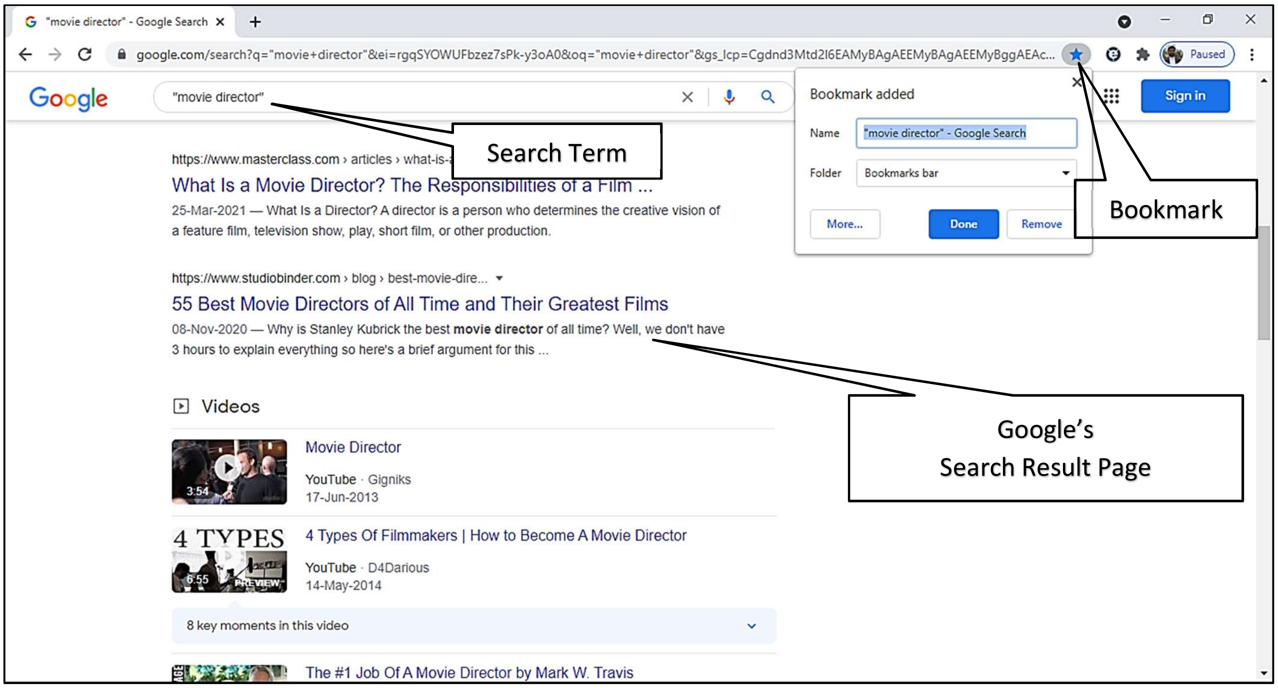

ਪ੍ਰ:5 ਬੁੱਕਮਾਰਕ ਕੀ ਹੈ?

ਉ: ਬੁੱਕਮਾਰਕਸ (Bookmarks) ਨੂੰ ਫੇਵਰੇਟਸ (Favorites) ਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਕਮਾਰਕਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵੈੱਬ ਐਡਰੈਸ ਨੂੰ ਸੇਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਉਹ ਵੈਬ ਐਡਰੈਸ ਓਪਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫਿਰ ਤੋਂ ਖੋਲ ਸਕੀਏ। ਸਾਰੇ ਵੈਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰਜ਼ ਵੈਬ ਐਡਰੈਸ ਨੂੰ ਸੇਵ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੰਟਰਨੈਟ ਐਕਸਪਲੋਰਰ ਇੱਕਲਾ ਅਜਿਹਾ ਵੈੱਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ ਹੈ ਜੋ ਵੈਬ ਐਡਰੈਸ ਨੂੰ ਸੇਵ ਕਰਨ ਲਈ Favorites ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੋਜ਼ੀਲਾ ਫਾਇਰਫੋਕਸ, ਗੂਗਲ ਕਰੋਮ ਆਦਿ ਵਿਚ ਇਸ ਆਪਸ਼ਨ ਨੂੰ Bookmark ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਕਮਾਰਕ ਸੈਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈਬ-ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ ਦੀ ਐਡਰੈਸ ਬਾਰ ਵਿਚ ਸਟਾਰ (STAR) ਉਪਰ ਕੱਲਿਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰ:6 ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਵੈੱਬ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

ਉ: ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਵੈੱਬ (WWW) ਨੂੰ Web ਜਾਂ W3 ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਪਬਲਿਕ ਵੈਬ ਸਾਈਟਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਵੈਬ-ਸਾਈਟ/ਪੇਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਨਾਂ/ਐਡਰੈਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ URL (Uniform Resource Locator) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਵੈੱਬ ਉੱਪਰ ਸਟੋਰ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਵੈਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ (ਇੰਟਰਨੈਟ ਐਕਸਪਲੋਰਰ, ਮੋਜ਼ੀਲਾ ਫਾਇਰਫਾਕਸ ਆਦਿ) ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਵੈੱਬ ਡਾਟਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ HTTP ਪਰੋਟੋਕੋਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰ:1 ਕੋਈ ਚਾਰ ਆਨਲਾਈਨ ਸਰਚ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆਂ ਕਰੋ।

ਉ: ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰਚ ਇੰਜਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਨਲਾਈਨ ਸਰਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੁੱਝ ਸਰਚ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਰਚ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕੁੱਝ ਮੁੱਖ ਸਰਚ ਤਕਨੀਕਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

- **ਕੁਝ ਖਾਸ ਕੀਵਰਡਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ:** ਕੀਵਰਡ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇੰਟਰਨੈਟ ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਲੱਭਣ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ। ਕੀਵਰਡਸ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਖਾਸ (specific) ਰੱਖੋ।
- **ਕੋਟੇਸ਼ਨ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ:** ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਸਰਚ ਵਿਚ ਸਰਚ ਕਿਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੋਟੇਸ਼ਨ ਮਾਰਕਸ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਰਚ ਇੰਜਨ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਸ ਖ਼ਾਸ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂਸ਼ (Pharse) ਨੂੰ ਹੀ ਵੈਬ ਉਪਰ ਲੱਭੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਸ਼ਬਦਾ ਨੂੰ ਸਰਚ ਰਿਜ਼ਲਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਵੇਗਾ।
- **ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਾਈਟ ਦੀ ਸਰਚ:** ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਰਚ ਨੂੰ ਇਕ ਖਾਸ ਸਾਈਟ ਉਪਰ ਹੀ ਸੀਮੀਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ site: ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ: site: www.pseb.ac.in "result" ਸਾਨੂੰ www.pseb.ac.in ਤੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੰਨੇ ਦਿਖਾਏਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "result" ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।
- **ਰਿਲੇਟਿਡ (Related) ਸਾਈਟ ਦੀ ਸਰਚ:** ਇੱਕ ਹੋਰ ਲਾਭਦਾਇੱਕ ਆਪਰੇਟਰ related ਹੈ: ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈੱਬ ਪਤੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਟਾਈਪ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ related: abc.com । ਸਾਡੇ ਸਰਚ ਰਿਜ਼ਲਟ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੀਆਂ ਜੋ abc.com ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਜੁਲਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(Please Visit http://cspunjab.nirmancampus.co.in for more computer science contents)

ਪ੍ਰ:2 ਆਨਲਾਈਨ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀ ਹਨ?

ਉ: ਔਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ:

	ਔਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ	ਔਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ
1	ਸਹੂਲਤ (Convenience)	ਪੈਕੇਜਿੰਗ ਦਾ ਨੈਗਟਿਵ (Negitive) ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਪ੍ਰਭਾਵ
2	ਬਿਹਤਰ ਕੀਮਤਾਂ	ਸ਼ਿਪਿੰਗ (Shipping) ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਦੇਰੀ
3	ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੈਰਾਇਟੀ	ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਜੋਖਮ
4	ਤੋਹਫ਼ੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਸਾਨੀ	ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਔਨਲਾਈਨ ਬਿਤਾਉਣਾ
5	ਵਧੇਰੇ ਨਿਯੰਤਰਣ	ਸਮਾਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ (ਰਿਟਰਨ) ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
6	ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਆਸਾਨ	ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਅਸੀ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ
7	ਕੋਈ ਭੀੜ (Crowd) ਨਹੀਂ	

ਪ੍ਰ:3 ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਕੀ ਹੈ? ਕੋਈ ਦੋ ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਸਾਈਟ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।

ਉ: ਸੋਸ਼ਲ ਨੈਟਵਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਧਾਰਤ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸਤਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਜਾਂ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣਾ। Facebook, youtube, Twitter, LinkedIn ਅਤੇ Instagram ਆਦਿ ਕੁੱਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ।

- **ਫੇਸਬੁੱਕ (Facebook):** ਫੇਸਬੁੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸਾਈਟ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫੇਸਬੁੱਕ ਉਪਰ ਆਪਣੇ ਕੰਨਟੈਂਟ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਾਰਮੇਟਸ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਕੀ ਟੈਕਸਟ, ਚਿੱਤਰ, ਵੀਡੀਓ, ਲਾਈਵ ਵੀਡੀਓ, ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਉਪਰ ਆਪਣਾ ਅਕਾਉਂਟ ਬਨਾਉਣ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
- **ਯੂਟਿਊਬ (YouTube):** ਯੂਟਿਊਬ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੈ। ਯੂਟਿਊਬ ਉਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਅਪਲੋਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਵੀਡੀਓਜ਼ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਾਡੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਈਕ, ਸ਼ੇਅਰ ਅਤੇ ਕਮੈਂਟ ਕਰ ਸਕਣਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰ:4 ਅਸੀਂ ਸੁੱਰਖਿਅਤ ਵੈੱਬਸਾਇਟਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਪੈਡਲੱਕ ਚਿੰਨ੍ਹ (Padlock Symbol) ਦੀ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਉ: ਹਰ ਇਕ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਕ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਮਾਲਵੇਅਰ (malware) ਫੈਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਪੈਮ (spam) ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਧਾਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋ ਤਰੀਕੇ ਹਨ:

- ਇਕ ਸੁਰੱਖਿਤ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਉਸ **ਸਾਈਟ ਦਾ ਐਡਰੈਸ https: // ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ।** HTTPS ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ Hyper Text Transfer Protocol Over Secure Socket Layer(SSL)। ਸਾਈਟ ਦਾ SSL ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਸਾਈਟ ਉਪਰ ਭੇਜੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

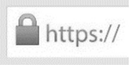

- ਇਕ ਸੁਰੱਖਿਤ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦੀ ਦੂਜੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਉਸ ਉਪਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ **ਬੰਦ ਪੈਡਲਾਕ** (Closed Padlock) ਚਿੰਨ੍ਹ। ਇੰਟਰਨੈਟ ਡਾਟਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ (starting point) ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ (destination) ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਕਈ ਰੂਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਹਰ ਪੁਆਇੰਟ ਤੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੰਦ ਪੈਡਲਾਕ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੈਬ ਬ੍ਰਾਊਜ਼ਰ ਅਤੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਸੂਸੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨਕ੍ਰਿਪਟ (Encrypt) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬੰਦ ਪੈਡਲਾਕ ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਸੇਜ਼ ਦਿਖਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: "Connection is Secure"

ਪ੍ਰ:5 ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਫਾਸਟੈਗ ਸੁਵਿਧਾ ਕੀ ਹੈ? ਇਸਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ?

ਉ: FASTag ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਟੈਗ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆ ਉਪਰ ਟੋਲ ਖਰਚੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ (Automatic Deduction) ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਨਕਦੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। FASTag ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਪੇਡ ਖਾਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਟੋਲ ਦੀ ਰਕਮ ਕਟੌਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਾਸਟੈਗ ਵਿਚ RFID (Radio-Frequency Identification) ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਾਸਟੈਗ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਤੇ ਆਸਾਨ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹੀ ਹੱਲ ਹੈ।

FASTag ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ:

- **ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸੌਖ:** ਟੋਲ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕੇ FASTag ਦੇ ਪ੍ਰੀਪੇਡ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਟੋਲ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਨਕਦ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।
- **ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਚਤ:** ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਉਪਰ ਨਕਦ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਰੁਕਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਬਚਦਾ ਹੈ।
- **ਔਨਲਾਈਨ ਰੀਚਾਰਜ:** ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ/ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ/NEFT/RTGS ਜਾਂ ਨੈਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੁਆਰਾ FASTag ਔਨਲਾਈਨ ਰਿਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- **ਮੈਸੇਜ਼ ਅਲਰਟ:** ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਉਪਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ SMS Alert ਮਿਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- **ਵੈਧਤਾ:** ਫਾਸਟੈਗ ਦੀ ਵੈਧਤਾ (Validity) ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।